

Suunnitelma toiminnasta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Kriisisuunnitelma on osa opiskeluhuoltosuunnitelmaa ja valmisteltu yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma [(Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §)].

1. Kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa

Pelastus- ja turvallisuussuunnitelman kappaleessa 8 on kuvailtu vaaratilanteet ja niiden ehkäisy. Koulun päivittäisen turvallisuuden takaamisen keinot ja mahdolliset vaaratilanteet (mm. tulipalo, pommihukka) on kartoitettu ja ennaltaehkäisy keinoit pohdittu. Pelastussuunnitelma sisältää myös toimintaohjeet hätä- ja vaaratilanteissa (kpl 9).

Alla on pelastus- ja turvallisuussuunnitelmaa täydentäviä ohjeita mahdollisesti varotoimenpiteistä huolimatta esiin tuleviin tilanteisiin.

1.1 Kuolema, itsemurha ja vakava sairaus

Jos työyhteisön jäsen saa tiedon toisen työyhteisön jäsenen kuolemasta, tiedottaa hän siitä rehtoria. Mikäli asia pitää edelleen ilmoittaa omaisille, hoitaa sen poliisi, pappi tai terveydenhuollon ammattilainen. Rehtori tai muu opiskeluhuoltoryhmän (= myös koulun kriisiryhmä) jäsen ottaa sen jälkeen yhteyden kotiin, ilmaisee koulun osanoton ja kysyy omaisten mielipiteen asian käsittelystä työyhteisössä. Koulu muistaa omaisia kunnioittaen heidän toiveitaan. Kriisiryhmä arvioi opiskelijoiden tarpeen asian jälkipuintiin ja huolehtii sen järjestämisestä. Mikäli työntekijä tarvitsee kriisiapua, vastaa siitä työterveyshuolto.

Itsemurhan sattuessa toimitaan soveltavin osin kuten edellä ohjeistettu. Opiskelijoiden, erityisesti lähimpien ystävien ja mahdollisten silminnäkijöiden, tilaa seurataan ja kriisiryhmän jäsen keskustelee heidän kanssaan kokemuksesta ja ohjaa tarvittavan jatkotuen piiriin. Jos työyhteisön jäsen saa tiedon tai vain epäilee jonkun työyhteisön jäsenen aikovan itsemurhaa, on välittömästi otettava yhteys rehtoriin tai muuhun kriisiryhmän jäseneseen. Itsemurhaa aikovaa ei saa koskaan jättää yksin.

Toimintaohjeita:

- Kuuntele, puhu, pohdi
- Älä tuomitse tai vähättele
- Älä lupaa olla kertomatta kenellekään
- Ota yhteys kriisiryhmään

Kriisiryhmä päättää jatkotoimenpiteistä, ottaa yhteyden asianomaiseen ja hänen läheisiinsä ja järjestää ulkopuolista apua.

Opiskelijan lähiomaisen kuolemasta tiedon saanut informoi rehtoria, joka välittää tiedon opettajille ja kriisiryhmälle. Kriisiryhmän jäsen puhuu opiskelijan kanssa asiasta kahden kesken ja ohjaa tarvittaessa hoitoon tai muun tuen (mm. terveydenhoito, sosiaalitoimi, vertaisryhmät) piiriin.

Jos opiskelija sairastuu vakavasti, pyydetään häneltä ja huoltajilta lupa kertoa asiasta opettajille. Opiskelija ja huoltajat päättävät mitä asiasta kerrotaan luokalle. Mahdollisuuksien mukaan nuorten myötätunto ja toiminnallisuus pyritään kanavoimaan sairaan hyväksi. Henkilökuntaa tiedotetaan toimintaohjeista sairaskohtauksen varalle.

1.2 Tartuntatautiepidemiat

Tartuntatautiepidemian tapahtuessa noudatetaan työyhteisössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeita. Kouluterveydenhoito tiedottaa oppilaita/opiskelijoita ja huoltajia ja työterveyshuolto työntekijöitä epidemian leviämisen hidastamiseen liittyvien toimintaohjeiden sekä sairastapauksien osalta. Mahdollisista varoimenpiteistä ja karanteenista päättää hallintosäännössä mainittu viranhaltija.

Sairastumisten vuoksi normaalia koulutyötä voi joutua järjestämään toisin ja mahdollisesti pidemmän aikaa, jos oppilaita tai opettajia on poissa suuri määrä.

Toimintaohjeita:

- Mikäli oppilas/opiskelija tai henkilökunnan jäsen sairastuu kesken koulupäivän, siirtyy hän sairastamaan kotiinsa. Sairaana ei voi olla koulussa. Oppilaan kuljettamisesta kotiin kesken koulupäivän vastaa aina huoltaja. Tarvittaessa oppilas odottaa huoltajan kuljetusta kouluterveydenhuollon osoittamassa tilassa.
- Mikäli opetusta on järjestettävä oppilaalle, joka on karanteenissa tai eristyksissä (yleensä kotonaan), toteutetaan opetus poikkeavasti esimerkiksi etäopetuksena tai opetusvideoiden ja tehtävien avulla. Tarvittaessa koulun vuosisuunnitelmaa muutetaan ja tehdään päätökset oppilaskohtaisista erityisjärjestelyistä (perusopetuslaki 18 pykälä), kuten etäopetuksesta perusopetuksessa. Koulun tietokoneita voidaan tarvittaessa lainata sitoumusta vastaan oppilaille, joilla ei ole muuten käytössä tietokonetta opiskeluun.
- Mikäli useita opettajia on samanaikaisesti pois, pyritään opetus järjestämään ensisijaisesti opetusryhmittäin sijaisten avulla ja toissijaisesti yhdistämällä opetusryhmiä.
- Epidemian jälkeen pyritään tarjoamaan tukiopetusta sitä tarvitseville.

- Luokissa keskustellaan luokanopettajan/ luokanvalvojan/ ryhmänohjaajan johdolla poikkeustilanteesta ja sen edellyttämistä toimenpiteistä oppilaiden/opiskelijoiden kehitystaso huomioiden. Huoltajien tiedotus toteutetaan ensisijaisesti Wilman kautta.

2. Johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa

Suojeluhenkilöstö on esitetty pelastus- ja turvallisuussuunnitelman luvussa 4, kohdassa 4.1.

3. Sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet

Vaikeissa onnettomuustilanteissa soitetään ensimmäiseksi hätänumeroon 112. Tämän jälkeen välitetään tieto rehtorille. Onnettomuudesta, uhkausesta, epäilyttävistä henkilöistä, esineistä jne. on aina ilmoitettava koulun rehtorille (poissa ollessa vararehtorille). Sisäisestä hälyttämisestä ja kuuluttamisesta vastaa rehtori ja poissaolon varalta vararehtori tai edelleen tiedon saanut opettaja. Tieto välitetään soittamalla naapurikoulurakennuksiin (peruskoulu/lukio). Rehtori päättää jatkotoimista ja kutsuu tarvittaessa koolle kriisir ryhmän. Jos asiasta on tarpeen tiedottaa koulun ulkopuolelle, sen tekee rehtori.

Sosiaalisessa mediassa saattaa liikkua hyvin nopeasti huhuja tai tietoa onnettomuustilanteista tai vastaavista. Virkamiehenä tällaiseen törmätessään voi laittaa tiedon (esim. jälkipuintiryhmän) kokoontumisesta asian puitteissa, jos se on ehditty jo sopia.

4. Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen

Kriisir ryhmä arvioi oppilaiden/opiskelijoiden tarpeen asian jälkipuintiin ja huolehtii sen järjestämisestä, yhteistyökumppaneina Itä-Savon Sairaanhoidopiirin Kriisikeskus (Psykiatrian Akuutti työryhmä puh 044 4173751) ja seurakunta. Kunnan nuorisotalo on käytettävissä akuuttiin toimintaan, esim. jälkipuintiryhmän kokoontumiseen tai avoimeen tilaisuuteen.

5. Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille/opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Suunnitelma on kaikkien nähtävillä Wilmassa ja koulun kotisivuilla. Uusi työntekijä tutustuu suunnitelmaan perehdyttämisen yhteydessä ja koko henkilöstö kertoo suunnitelman sisällön lukuvuosittain syksyn suunnittelupalaverissa. Luokanvalvojat/ryhmänohjaajat edelleen perehdyttävät luokkansa oppilaat/opiskelijat.

6. Toimintavalmiuksien harjoittelu

Pelastus- ja turvallisuussuunnitelman mukaisesti poistumisharjoitus on koulussa lukuvuosittain tavallisesti lokakuussa, sammutusharjoitus henkilökunnalle kerran kahdessa vuodessa ja ensiaputaitoja koulutetaan työntekijöille tarpeen mukaan siten, että vaaditulla osalla henkilöstöstä on aina ensiapuvalmiudet.

7. Suunnitelman arviointi ja päivittäminen

Lukuvuosikohtaisessa opettajien arviointikokouksessa arvioidaan suunnitelman mukaisen toiminnan toteutumista kuluneena lukuvuonna ja pohditaan samalla tarve päivittää suunnitelmaa joltain osin.

8. Ohje toiminnasta ylioppilaskokeen aikana sattuvan uhkaus- tai hälytystilanteen sattuessa

Ylioppilaskokeen aikana tai ennen ylioppilaskoetta tapahtuva uhkaus tai hälytys on aina otettava vakavasti, ettei kokelaiden ja henkilökunnan turvallisuus vaarannu.

Varautumissuunnitelman tarkoituksena on varmistaa kaikkien paikalla olevien turvallisuus sekä hallita vaaratilanne niin, että ylioppilaskoe voidaan saattaa turvallisesti päätökseen.

Ohjeet poistumisesta antaa se henkilökunnan edustaja, joka saa tiedon vaaratilanteesta. Ylioppilaskoetilasta on mahdollista poistua kahdesta ovesta ja kumpaakin lähellä on ulko-ovi. Ylioppilaskokeen ensimmäisellä valvojalla on käytössään matkapuhelin. Kokoonumispaikka on koulun läheisyydessä oleva urheilukenttä, ns. yläkenttä, josta siirrytään yhdessä tarvittaessa sisätiloihin kunnantalolle.

- **Varatila kokeen jatkamista varten**

Sähköisessä ylioppilaskokeessa rehtori/vararehtori sopii aina Ylioppilastutkintolautakunnan kanssa, miten tutkinto viedään loppuun. Mahdollista on esimerkiksi pyrkiä järjestämään varatila yhteistyössä jonkun naapurilukion kanssa.

- **Varmistus, että kokelaat eivät keskustele keskenään**

Kokelaat ohjeistetaan etukäteen vaaratilanteessa toimimisesta. Luokasta pyritään poistumaan nopeasti ja ääneti ja samoin toimitaan kokoontumispaikalla. Vaaratilanteen sattuessa rehtori järjestää kokoontumispaikalle mahdollisimman monta opettajaa valvomaan tilanteen sujumista.

- **Kokeen keskeytymisen ja uudelleen aloittamisen ajankohtien kirjaaminen**

Rehtori/vararehtori kirjaa ylös ajan, jolloin hän ilmoittaa ylioppilaskokeen valvojalle hätätilanteesta, tai saa koetilasta tiedon vaaratilanteesta. Koe katsotaan keskeytetyksi tästä lähtien. Rehtori kirjaa ylös myös uudelleen aloittamisajankohdan, mikäli koetilannetta pystytään jatkamaan.

- **Eväshuolto, jos keskeytys on pitkä**

Kokelaiden eväiden jäädessä varsinaiseen koetilaan ja koeajan jatkuessa keskeytyksen jälkeen vielä yli kaksi tuntia, järjestetään kokelaille eväät koulun puolesta. Rehtori järjestää asian.

- **Tilanteen jälkiraportointi ylioppilastutkintolautakuntaan**

Rehtori hoitaa jälkiraportoinnin Ylioppilastutkintolautakuntaan (pöytäkirjat, istumajärjestykset ym.).